EVERARDI VORSTII

MEDICINÆ PROFESSORIS

Oratio funebris

IN OBITVM

V. N. ET CL.

CAROLI CLVSII

ATREBATIS.

Accesserunt

VARIORVM EPICEDIA.

IN OFFICINA PLANTINIANA
RAPHELENGII.
1611.

EVERARDI VORSTII,

MEDICINÆ PROFESSORIS,

& magnifici Acad. Rectoris,

ORATIO FVNEBRIS

in obitum

V. N. & CL.

CAROLI CLVSII,

SENATORES Academici, Professores Cl^mi, Illustres ac generosi Barones, Viri Amplissimi, doctissimi & reuerendi, Iuuentus ornatissima atque Reip. spes florentissima;

RECENS ac nuperum Academiæ nostræ fatum, alius nunc iterum longè acerbissimus excepit casus. Extulimus paucis abhinc diebus Iosephum Scaligerum, temporum nostrorum Phœnicem; hunc breui adeò interuallo subsequutus est Carolus noster Clusius; vixdum dolor noster aliquantò subsederat, ecce nouo percellimur luctu, malúmque paullò remissum rursus integrascit. nec enim vno contenta Scaligero (in cuius tamen iacturâ totus ingemuit orbis) mox & alterum hoc nobis subduxit ornamentum inuida Parca. Huic venerando seni hodiè pro vestrâ pietate parentastis; huius honorandæ memoriæ huc frequentes conueniistis; huius defuncti gratiâ foris sordidatos, intus mærore obsessos vos mæstus intueor; huius denique caussâ in hunc locum, non tam meâ voluntate, quàm vestrâ, Patres Academici, petitione atque impulsu ascendi. Quàm durum susceperim onus, non me fugit. dicturus enim sum de eo Viro, cuius virtutes, eruditio, in remp. litterariam merita, omnem meam dicendi vim, omnem supellectilem excedunt longè: dicturus sum in eo loco, in quem nihil adferri solet, nihil debet nisi perfectum ingenio, elaboratum industriâ, & quod demorsos sapiat vngues. à quo dicendi splendore tametsi quàm longissimè hanc meam Orationem abesse probè sciam, vestrâ nihilominus fretus beneuolentiâ multus in me excusando apud vos non ero. excusabit me Senatus Academici decretum, quod dicendi hanc imposuit necessitatem. excusabit pietas, quâ defuncti manes prosequutus, extremũ hoc officium à me desiderari passus non fui. excusabit Vitæ ac

professionis meæ genus quod ab amœnioribus istis litteris & eloquentiæ studiis multum semotum est. excusabit demum temporis angustia, quæ meditationi accuratiori spatium perexiguum concessit. Quare si non ex dignitate omnia dixero, & ex tam multis pauca solùm delibauero, haud spero apud Auditores tàm æquos iudicia mihi vlla fore parata iniqua. Fauete igitur piis conatibus, Auditores humanissimi; fauorisque vestri auram tantisper mihi concedite, dum quæ de tanto viro ab aliis aliquando ornatiùs dici aut feliciùs scribi poterunt, ego ὡς ἐν τύπῳ crassâque, quod aiunt, Mineruâ, adumbrare studeo.

Qui viros præclaros laudandos sibi suscipiunt, à solo natali in quo orti, in quo primùm hauserunt cælum, orationes suas auspicari solent non immeritò; huic enim tantum à maioribus est tributum, vt parentis sanctissimum nomen nobiscum commune habere voluerint, nihilque prorsus esse, quod à nobis vel fortiter geri, vel prudenter agi, vel sapienter dici possit, cuius patria sibi non arroget iure suo partem, æquissimi rerum æstimatores censuerunt. Atrebatum vrbs Galliæ Belgicæ ad Scarpum fluuium antiquissima est, ampla, elegans, amœna, aëre saluberrimo, ingeniis ac nobilitate florens; totius gentis Metropolis iam olim habita in hac Clusius noster nascitur Anno salutis millesimo quingentesimo & vigesimo sexto, mense Februario, patre Michaële del Escluse, Domino de Watenes, & Consiliario Curiæ Prouincialis: matre Gulielma Quineaut, rari exempli fœminâ. quo in loco parentes simul cum animâ illi tradiderunt, patriam non obscuram, familiam non pœnitendam, domum innocentem, opes honestas, ingenium liberale, studiisque optimarum artium capessendis aptissimum. Quare vt primùm ex ephœbis excessit, Gandauum à parentibus missus, sub optimis præceptoribus iis artibus, quibus ætas illa ad humanitatem informari solet, ritè imbutus est. quo quidem tempore multa neque ea vulgaria spectatæ indolis edidit specimina. Ætate iam grandior factus, ad grauiores disciplinas & imprimis Ius Ciuile discendum, Louanium totius Europæ florentissimum tunc Gymnasium, ac litterarum Emporium ablegatur: vbi celebriores in omni scientiarum genere Viros publicè docentes cupidissimè audiuit; priuatim etiam quibusdam ex præcipuis & familiariter vsus, assiduâ illâ doctorum hominum consuetudine effecit, vt breui admodum insignem optimarum rerum peritiam, nomenque inter æquales clarum sibi compararet. Erat enim eâ tunc in vrbe summus præstantissimorum virorum & adolescentum concursus ex omnibus Europæ prouinciis; & docentium discentiumque studia ad æmulationem æquè feruebant. Anno ætatis vigesimo secundo Louanio digressus, ad vberiorem ingenii cultum capiendum, & externarum regionum visendarum cupidine flagrans, in Germaniam contendit, & Marpurgi

apud

apud Chattos aliquandiu substitit, vbi Oldendorpium clarissimum apud suos & exteros Iurisconsultum, diligentissimè audiuit: ibidémq. in familiaritatem incidit Andreæ Hyperii, magnæ existimationis ac famæ apud Germanos Theologi. Huius consilio anno insequente Wittebergam Saxonũ adiit, potissimùm vt Philippum Melanchthonem videret, audiret & coram cognosceret; virum mehercle egregium, qui scientiarũ orbem vniuersum vel solus, vel cum paucis apud populares suos intellectione cõplexus est; & ob id, dum viueret, Germaniæ suæ Oraculum habitus. Circa annum Christi cIↃ. IↃ. L. Wittebergâ profectus Francofurtum indeque Argentinam petiit, vbi paullulum commoratus, cùm Galliæ lustrandæ teneretur desiderio, per Heluetios & Allobroges Lugdunum peruenit, hinc Montepessulum: in qua vrbe certo consilio triennium totum egit, Gulielmi Rondeletii Medici celebratissimi contubernio ac mensâ vsus. Hoc primùm in loco illum cepit Medicinæ stirpiumque noscendarum amor, quo ad extremum vsque vitæ diem raptus, Iuris Ciuilis professioni nuntium remisit, seque totum Sacræ Artis, & præcipuè simplicium medicamentorum cognitioni tradidit, insito quodam naturæ ductu. assiduus ac sedulus Rondeletii, cui vnicè carus & acceptus erat, auditor, ex ore docentis excepit Methodum curandorum morborum particularium, quam posteà typis vulgauit Laur. Ioubertus. Rei herbariæ studio supra modum delectatus, sæpissimè in agrum & circumuicina loca prodibat, totamque Galliam Narbonensem perreptabat: neque, quod multi peregrinantes hodie faciunt, perfunctoriè aut veluti canis Nilum lambit, exteras regiones obibat, verùm pensiculatè minutissima etiam quæque animaduertebat, nec solùm rerum naturalium ibi nascentium indagatione contentus, quicquid præterea ad situm, antiquitates & populorum mores spectaret, mente & oculis attentissimis obseruabat. cui inter cætera fidem facit Tabula illius Chorographica Galliæ Narbonensis, quam Theatro suo Geographico Abrahamus Ortelius inseruit. Dum apud Montepessulanos degeret, Petrum Lotichium Poëtarum Germaniæ principem cognouit, & inter reliquos amicos familiarissimè coluit. huius ad Clusium versus aliquot & Epistolæ cum reliquis eius operibus leguntur. Porrò in studio Botanico, cuius incredibili flagrabat amore, ita breui profecit, vt vel tunc Rondeletio, Scyronio aliisque Academiæ illius Doctoribus liqueret, quantus in illa professione aliquando futurus esset: non obscuris quippe indiciis colligebant, ad rem herbariam ornandam, augendamque natum atque vnicè factum. vtpote cuius animo altissimè infixum hærebat graue illud dictum quod apud Galenum extare nouimus, & ab Oribasio repetitum legimus, simplicium medicamentorum, & facultatum quæ eis insunt cognitionem adeò Medico necessariam esse, vt

ſine eâ nemo ritè mederi queat. Equidem ita iudico; ſi Medici alioquin eximii animum herbarum notitiâ ſpoliaueris, mentemque natiuâ ſtirpium ſpecie nudaueris, licet cælo deiectus, licet Æſculapius ipſe fuerit, licet omni Muſarum choro ſtipatus, Phyſica, Anatomica atque Chirurgica callens, placere tamen poſſe ne Apollini quidem ſuo, vtpote herbarum ſcientiſſimo. Fuit ſanè hæc Sapientiæ pars quæ ſtirpium hiſtoriam complectitur, non ita multis ab hinc annis in obſcuro planè poſita, denſiſſimisque inuoluta tenebris. nam præterquam quòd per ſe ſat difficilis eſſet, temporum longinquitas & crebræ populorum migrationes, in cauſsâ fuerunt, vt pleræque, ne dicam omnes, plantæ veteribus abiectis noua ſæpiùs induerint ac commutârint nomina, ita vt priſtinæ nomenclaturæ nec vola nec veſtigium appareat vllum. Hinc etiam moroſior ac ſcrupea prorſus reddita, quòd priſci materiæ medicæ Scriptores, ſtirpium, quas pro vulgò cognitis habebant, paucas inter deſcribendum, non rarò nullas tradiderint notas, quibus à poſteris recognoſci poſſent. Quibus & tertium acceſſit incommodum, quòd recentiorum quidam ad primam quamque vel leuiſſimam notam à veteribus appoſitam, alienas ac nonnunquàm contrarias ſupponunt plantas, adeò vt loco ſalutarium remediorum, venena etiam quidam nobis ſurrogârint nocentiſſima, damnabili prorſus atque ſceleratâ inſcitiâ. Quibus malis ne diutiùs conflictaretur Ars medendi, ſummi Numinis prouidentiâ factum, vt patrum noſtrâque memoriâ multi præclari exorti ſint Viri, qui hanc Philoſophiæ partem illuſtrandam ſibi ſumpſerunt; inter quos primas obtinent Leonicenus, Ruellius, Matthiolus, Fuchſius, Tragus, Dodonæus, Dalechampius, Lobelius, Caſpar Bauhinus, Cluſius denique hic noſter; de cuius in hoc ſtudiorum genere excellentiâ & ſingulari peritiâ non eſt quod multis apud vos diſſeram; res ipſa loquitur, & quæ omnium manibus teruntur, Viri eminentiſſimi Scripta id abundè teſtantur. inde enim apparet duo ſibi potiſſimùm propoſita habuiſſe, vt ab antiquis deſcripta aut memorata, altâque iam caligine merſa, erueret atque in lucem protraheret; noua verò aliisque indicta ipſe reperire poſſet, repertaque optimâ fide bono publico omnibus communicare. vtrumque feliciſſimè peregit, & cum immortali nominis ſui gloria perfecit. Verùm ad reliquum de Vitâ Optimi noſtri Senis ſermonem regredior. Montepeſſulo, poſt gradum, vt vocant, Licentiæ in Medicinâ adeptum, diſcedens per Galliam Lugdunenſem, Geneuamque, iterùm Baſileam peruênit, vbi exquiſitiſſimis honoribus ab Ordine Academico exceptus, ſecundo Rheno vectus Coloniam vſque Agrippinæ, inde terreſtri itinere Antuerpiam petiit, & ab anno quinquageſimoquinto ſupra milleſimum quingenteſimum vſque ad annum ſexageſimum tertium in Belgio ferè hæſit, niſi quòd Lutetiam Pariſiorum,

rum semel excurrere illi visum. Vertit interea temporis in sermonem Gallicum Vitas Hannibalis & Scipionis à Donato Acciaiuolo Latinè priùs editas, quæ inter opera Plutarchi Gallicè euulgata hodiè leguntur. Dodonæi præterea Plantarum historiam in eandem linguam conuertit. Anno verò sexagesimotertio Augustam Vindelicorum petiit, proximoque repetiit, & inde in comitatu Illustrium fratrum Fuggerorum, per Belgicam, ceteramque Galliam Oceano proximam, in Hispaniam profectus est; quam vniuersam peragrauit & accuratissimè perlustrauit à Pyrenæis montibus ad fretum vsque Gaditanum: quo in itinere ad Calpen equo dilapsus os tibiæ confregit. Olysipone cùm esset, incidit fortè fortunâ in Dialogos Garçiæ ab Orta Lusitanicâ linguâ conscriptos, Aromatum apud Indos nascentium descriptionem complectentes, quos cùm auidè percurrisset, dignosque qui toti orbi innotescerent iudicasset, Latinè vertit, & parergis omissis contraxit, additis etiam Notis. Hos primùm anno septuagesimoquarto Christophori Plantini typis Antuerpiæ publicauit: quibus adiunxit Nicolai Monardis Medici Hispalensis de Simplicibus med. Noui Orbis Librum ex linguâ itidem Hispanicâ in Latinam traductum. Hispaniâ totâ decursâ in Belgium reuersus est, & in eo vsque ad annum septuagesimum commoratus est, amicitiâ multorum præstantium Virorum, vsus, Boysotti, Brancionis, Laurinorum fratrum, Plantini, Raphelengii, & aliorum. Hoc tempore ex sermone Italico in Latinum transtulit Antidotarium, vt vocant, Florentinum, quod anno LXVII. apud Plantinum édi curauit. Anno verò LXXI. in Britanniam nauigauit, indeque redux biennio exacto ab Imper. Maximiliano II. Augusto Viennam Pannoniæ honestissimis conditionibus euocatus fuit, & numero familiarium aulicorum adscriptus, commissâ illi etiam Horti Cæsarei curâ: in quo munere ad annos circiter quatuordecim durauit, in summâ Maximiliani Aug. & Rudolphi F. existimatione ac gratiâ. quo tempore Pragam vnà cum Imp. Maximiliano profectus est; quo ibidem vitâ defuncto, à Rudolpho successore pristinum illi munus confirmatum fuit. Hungariam etiam, totamque Austriam peragrauit. Britanniam etiam permissu Imp. iterum adiit: vbi in familiaritatem incidit generosissimi Viri Philippi Sidnæi & Francisci Drake; à quo sociisque eius naualibus permulta didicit quæ ad Exoticorum historiam spectant. In aulâ Cæsareâ quamdiu fuit, totum inuestigationi stirpium se dabat, eiusque rei causâ sæpissimè in vicinos Pannoniæ agros montesque excurrebat. Hyberno verò tempore, & quoties otium illi esset assiduè aliquid quod ad studium hoc pertineret commentabatur. Edidit enim Anno LXXVI. typis Plantinianis Hispanicarum stirpium à se obseruatarum Historiam; præter Garçiæ ab Orta Dialogos, Christophori à Costa Historiam Aromatum,

tum, & Nicolai Monardis Noui Orbis Simpl.med. Anno autem 83. Plantarum Pannonicarum obſeruationes. Verſabantur eodem tempore in aulâ Io. Sambucus, Iul. Alexandrinus, Crato, Dodonæus, aliíque non pauci Viri doctiſſimi; quos omnes amore ſibi deuinctos habuit. Patuit etiam illi aditus in multorum principum & illuſtrium Virorum amicitiam; inter quos potiſſimùm colebat, maximeque familiares habebat Comitem à Serotin, & Baronem à Batthyan, Hungariæ proceres. Aulicæ tandem vitæ pertæſus, Anno LXXXVII Francofurtum ad Mænum conceſſit; ibique per annos fermè ſex priuatim egit, ſibique vixit: niſi quòd interdum ad Principem Gulielmum Lantgrauium commeare ſoleret: cui tantoperè acceptus fuit, vt annuo illum honoraret ſtipendio; tantoperè familiaris, vt eâdem cùm illo veheretur rhedâ, intimeque conſueſceret. complures etiam alios in hoc ſeceſſu, vt erat leniſſimæ conſuetudinis homo, comparauit ſibi amicos, magni nominis regum ac principum Legatos. Illîc cùm eſſet, vertit è lingua Gallica in Latinam P. Bellonii Obſeruationes, quas Anno LXXXIX. publicauit, addito eiuſdem Bellonii Libello de neglectâ ſtirpium culturâ. Demùm Anno XCIII. ab Academiæ noſtræ Curatoribus honorificis litteris & ſtipendio invitatus, huc venit. Ita enim iudicabant Viri prudentiſſimi, à tam clari hominis præſentiâ, non minimum ſplendoris Academiæ huic acceſſurum: nec opinione ſua fruſtrati ſunt: quamdiu enim apud nos fuit quá publicè quá priuatim vtilis eſſe nullo vnquam tempore deſtitit. Scripta ſua omnia ad incudem hîc reuocauit, extremamque manum addidit, & in duos tomos digeſſit, titulis Hiſtoriæ Rariorum Plantarum, & Exoticorum: additis etiam aliis quibuſdã libellis, Epiſtolis & obſeruationibus. Nec ſolùm ſcriptis æternâ memoriâ dignis illuſtre reddidit Gymnaſium hoc: ſed quotidianis ſermonibus omnes qui ad ipſum ventitabãt erudiebat, benigneq. omnia ſua commonſtrabat atque communicabat. adeò vt cui conferre cùm illo libéret, non inter plantas verſari, ſed in Philoſophiæ ſinu conquieſcere ſibi videretur. Erant quippe in hoc viro præter ſtirpium cognitionem exactiſſimam, complures aliæ & inſignes dotes. Linguarum præter Græcam & Latinam, Hiſpanicæ, Italicæ & Germanicæ callentiſſimus fuit: & qui Italiam nunquam viderat, optimè tamen illius gentis loquebatur & ſcribebat linguâ. Hiſtoriarum & Geographiæ peritiſſimus. memoriæ tàm felicis, vt quæcunque inter peregrinandum etiam minutiſſima quæque obſeruaſſet, ad vnguem teneret & tanquam in numerato haberet. Pietatis in Deum atque homines non obſcura reliquit indicia. ipſe cùm maior natu eſſet, fratri tamen minori ceſſit vltrò feudo ac dominio Wateneſii; exemplo noſtris hiſce moribus raro. Attritis præterea ſuorum ob bellum noſtrum ciuile opibus, liberali manu ſubuenit ex eo quod frugali ſuâ & cælibe

vitâ

vitâ reliquum sibi fecerat: cibi enim potusque desiderio naturali, non voluptate, modus illi finitus erat; ab eorum ingenio procul, quorum corpora in saginâ, animi in macie & veterno obtorpescunt. Tranquillitas porrò animi ac serenitas in illo incredibilis, quam longo vsu sibi pepererat ex bonâ conscientiâ, rectis atque honestis actionibus, contemptu fortuitorum, placido vitæ & continuo tenore, vnam eandemque perpetuò premente viam. Temporis tàm diligens dispensator, vt nunquam deprehensus sit, extremâ etiam illâ ætate, quin aut legeret aliquid aut commentaretur. Amicorum cultor religiosissimus; quos illi plurimos omnis ordinis conciliauit, præter doctrinam, multa eius atque rara virtus, animique mansuetudo. ita vt vix dies præteriret quo non aut ipse litteras daret, aut ab aliis acciperet, etiam ex remotissimis regnis ac prouinciis. Summis Principibus quanto in pretio quamq. carus fuerit, vel ex solis litteris eorum ad ipsum scriptis abundè colligere est. ita vt vix credibile sit hominem priuatum exterumq. in tanta maximorum Virorum dignatione vixisse. Postremis annis duos ex amicis præcipuè obseruauit, Iosephum Scaligerum & Vincentium Pinellum, quorum excessu ita bonus indoluit Senex, vt deinceps manifestè in peius labi & à pristino vigore sensim remittere visus sit. Valetudo illi ab ineunte ætate varia, nec satis prospera. Francofurti in luxationem coxendicum incidit: quod incommodum eo solùm nomine molestiùs ferebat, quòd non, vt antè, montes camposque inuisere, plantasque indagare liceret. Hernioſus etiam postremò factus est: sensibus alioquin integris ac mente, visu tam perspicaci atque acuto, vt in extremo illo senio citra ocularium adiumentum optimè adhuc legeret, calamoque pingeret. Tandem longâ ætate & annorum decursu fessus, postquàm iam explesset annum octuagesimum quartum, extremum clausit Clusius diem. Vir, absit inuidia dictis, paucis conferendus, vitâ innocentissimus, ingenio florentissimus, proposito sanctissimus, &, vt verbo dicam, prisci moris & æui. Hîc agnosco libens diuinam tuam, beate Scaliger, ac præsagã mentem. recordor enim, cùm paullò ante obitum tuum Clusius per internuntiũ sese excusaret quòd valetudine impeditus inuisere te ægrotantem non posset, respondisse te, Viueret, valeret tantisper; breui se visuros iterùm in beatorum sede. Verus, ah nimium verus vates: quantulo enim tempore Clusium præcessit ingens illa anima? vix altero elapso mense fidissimum suum sequitur assequiturque Scaligerum Clusius. Quàm forti verò ac constanti animo fatum suum excepit? quàm placidè supremum illud momentum & quàm auidè captauit? Quidni verò captaret homo in Christi Seruatoris scholâ enutritus, & in spem beatæ resurrectionis erectus? meminerat probè, animoque suo proculdubio tunc voluebat, dictum illud Iobi, consolationis plenissimum: Scio quòd Redemptor

meus viuit, & nouissimo die de terrâ surrecturus sim; & rursus circumdabor pelle meâ, & in carne meâ videbo Deum. reposita est hæc spes mea in sinu meo.

Talem tantumque Virum amisimus, Auditores; cuius sanè beatitudini vti nos inuidere impium planè foret, ita rursus nostrum nos lugere casum nulla vetat religio. Te quidem, ô beate Clusi, ô fortunate Senex, non est quod lugeamus, qui sempiternâ apud superos iam frueris gloriâ: & apud nos in summâ nominis celebritate vixisti, viuesque etiam post fata æternùm: eos verò attigisti annos quos nostrûm aliquis vix sperare auderet. Et quid si non attigisses? noras mortalium conditionem, cui nasci contigerit, mori restare; interuallis nos distingui, exitu æquari: vtque mori neminem contingit qui non vixerit; ita nec viuere aliquem posse, qui non sit moriturus. At verò nostram nos dolemus iacturam, nostrum totiusque reip. litterariæ irrecuperabile damnum. Luget Academia Crateuâ, Theophrasto, Dioscoride suo orbata. Luget studiosa Iuuentus, & Asclepiadum soboles tanto rei Botanicæ restauratore ac patre destituta. Quin neque omnis intra loci huius septa consistit dolor, claudique se patitur tàm angusto spatio; emanabit hinc in vniuersam Europam, imò ad extremos Indos vsque diffundet se longè lateque triste hoc nuntium. Lugebit ipsa parens rerum Natura Mysten suum Clusium, cuius ingenio atque industriâ, opes suas recluſas & tam accuratè descriptas paullò antè lætabatur. Quare excessisti tu quidem à nobis, beate Senex, & ad authorem originis tuæ lætus reuersus es, sed nobis omnibus desiderium tui reliquisti tristissimum, simulque memoriam nominis tui nunquam interituram. tua enim te monimenta, tua te virtus, ac seriæ aliorum laudes, non leuis hæc mea ac breuis prædicatio, perpetuò celebrabunt. Deum Sospitatorem supplicibus votis oro, obsecro, obtestor, vti volens propitius sospitet Academiam hanc, tantisque circumuentam luctibus expediat, & mala quæ iam pridem plurima perpessi sumus, lætioribus aliquando compensęt euentibus. Ita voueo, ita auguror. Dixi.

Habita fuit hæc Oratio in Academiâ post ductum funus, die VII. *April. Anno* CIↃ. IↃ. CIX.

EPITA-

EPITAPHIVM *Clariſs. Viri* CAROLI CLVSII,
qui ſepultus eſt Leidæ in templo Beatæ Mariæ.

BONÆ MEMORIÆ
CAROLI CLVSII
ATREBATIS
P. O S.

QVI OB NOMINIS CELEBRITATEM PROBITATE, ERVDITIONE, TVM REI INPRIMIS HERBARIÆ ILLVSTRATIONE PARTAM, INTER AVLÆ CÆS. FAMILIARES ALLECTVS; ET POST VARIAS PEREGRINATIONES A NOBB. DEMVM ET AMPLISS. DD. CVRR. ET COSS. IN HANC VRBEM *CONDECORANDÆ* ACADEMIÆ EVOCATVS, ET STIPENDIO PVB. PER ANNOS XVI. HONORATVS, XXCIV^m Æ. S. ANNVM INGRESSVS OBIIT CELEBS IV. APR. M. DC. IX.

BOISARDVS II. *parte Iconum Virorum illustrium, doctrina & eruditione præstantium, in principio, ad* CLVSII *effigiem.*

ANNO à nato Christo M. D. XXVI mensis Februarii XIX sub horam v. ante meridiem natus est CAROLVS CLVSIVS Atrebati metropoli Comitatus Artesiæ in Gallia Belgica. isticque in pueritiâ educatus: Gandauum inde ablegatus, vt operam politioribus literis daret, sub Paulo Euchario viro doctissimo, apud quem biennio vixit: anno XLVI Louanium profectus Latinæ & Græcæ Linguæ professores in collegio trilingui siue Busslidiano, audiuit. Deinde (sic volente patre) Iuri Ciuili operam dedit sub C.V. Doctore Gabriele Mudæo: sed cum animus esset peregrinas regiones lustrandi, Germaniam triennio pòst adiit: vbi ex magni & celeberrimi viri consilio & autoritate studii rationem mutans, neglecta Iurisprudentia philosophicum studium amplexus est. Anno quinquagesimo in Narbonensem Galliam se contulit: vnde paucos post annos, ob bellum inter Carolum V. Cæsarem & Henricum II. Galliæ regem exortum, in patriam à patre reuocatus, istîc aliquot annos vixit, donec anno LX denuò in Galliam reuerteretur, Lutetiæque biennio viueret. Inde propter intestinum bellum, Aureliâ à principe Condæo occupatâ, Louanium abiit, & istîc anno vixit. Anno 1564 euocatus in Germaniam, bimestri istîc transacto, per celeres equos in Belgium rediit, & inde per Galliam in Hispaniam profectus est, cuius plures prouincias atque etiam magnam Lusitaniæ partem annuo spatio perlustrauit. Anno sequente in patriam reuersus vsque ad 71 in câ permansit, quo Lutetiam profectus, & inde per Caletes in Angliam. Illâ autem ex parte peragratâ, denuò Lutetiam & in Belgium regressus est: istîc hærens vsque ad annum 73 supra millesimum & quingentesimum. tum enim à Cæsare Maxæmiliano huius nominis II. euocatus Viennam Austriæ profectus est, & istîc in aulæ Cæsareæ familiarium numerum benignè receptus fuit. quo etiam loco apud Cæsarem Rudolphum II. Maxæmiliani filium fuit. Vixit porrò Viennæ vsque ad annum LXXXVIII. (susceptis tamen interea binis in Angliam peregrinationibus) quo Francofurtum ad Mœnum se contulit: XCIII autem anno Lugdunum apud Batauos ab ordinibus confœderatarum prouinciarum euocatus, eò peruenit annum ætatis agens 68; vbi adhuc viuit celebs annum agens 73. In pueritiâ & adolescentiâ variis morbis obnoxius fuit, præsertim febribus continuis aliquot annis, omnibusque diuexatus est, præterquam quartanâ & pestilente. Annum agens 24 hydrope laborauit ex intemperante aquæ frigidæ potu; quo morbo Cl. V. Guil. Rondeletii med. celeberrimi & professoris in academia Montepessulana, curâ diligentiaque liberatus fuit. Anno autem ætatis XXXIX in Hispanica peregrinatione, ruente in cursu per accliue equo cum ipso sessore; dextrum brachium supra cubitum fregit; & eum insequente, dextrum crus. Viennæ porrò Austriæ, annum agenti 55: pes sinister illi luxatus, & malleolus fractus. Octennio deinde pòst Francofurti ad Mœnum, ex casu dextrum femur luxatum, & luxatione nec à Medicis nec à Chirurgis agnita sed neglecta, ad contusionem dumtaxat medicamenta applicantibus, prorsus claudus effectus est, vt ne pedem quidem promouere possit, nisi gemino scipione sub alis subnixus. eam ob causam cùm corpus exercere nequeat, sed perpetuò illi sedendum aut decumbendum sit, graues alii accessere morbi; calculus, coli dolor, & hernia. Italicam profectionem ter tentauit: Florentissimam enim illam regionem videre summopere auebat: sed irriti semper fuere conatus: primùm Montepessulano Massiliam profectus est: deinde ex ea vrbe rediens, apud Allobroges hæsit fere semestre, parentis responsum exspectans: postremò Augustam vsque Vindelicorum profectus; vnde cursum conuertere debuit in Hispaniam. Quæ adeò causa fuit, vt adeundi Italiam omnem cogitationem in posterum deponeret, existimans id institutum Deo non probari, cuius voluntati obsistere nephas duceret. Eum ob tot animi & ingenii virtutes atque dotes incomparabiles, Imp. Maxæmilianus II. Nobilitatis priuilegiis optimo eius merito cohonestatum, plurimum amabat. Linguarum VII, vtpote Latinæ, Græcæ, Italicæ, Gallicæ, Hispanicæ, Lusitanicæ, & Belgicæ, exactam habet peritiam: variarum autem rerum præstantissimarum, præcipuè verò in historia simplicium peregrinorum tantam notitiam & vsum sibi acquisiuit, vt per tot regna orbis terrarum scriptorem earum vel grauiorem vel diligentiorem hodie non reperias. Historiarum vulgò incognitarum & scriptor & censor acutissimus, vti & Cosmographiæ doctissimus. Scripsit & vertit historias Americanas ex Hispanico Idiomate, in Latinum sermonem. Dialogos siue historiam Garciæ ab Horto, proregis Indiæ medici, Lusitanicâ linguâ scriptam de aromatis & simplicibus aliquot medicamentis apud Indos nascentibus, Latino sermone in epitomen contraxit, & iconibus ad viuum expressis, locupletioribusque annotationibus illustrauit,

illustrauit, quæ quarta editione apud Plantini viduam castigatior & auctior prodiit in 8. anno 93. Librum Christophori à Costa medici & chirurgi de Aromatibus & medicamentis in Orientali India nascentibus ex Hispanico sermone Latinum fecit, & in epitomen contractum quibusdam notis illustrauit, qui altera editione apud Plantini viduam Antuerpiæ anno 1593. in forma octaua publicatus est auctior & castigatior. Historiam Nicolai Monardi Hispalensis Medici duobus libris scriptam Hispanico sermone de simplicibus Medicamentis ex nouo orbe delatis, quorum in medicina vsus est, Latio donauit, & in vnum volumen contractam, annotationem & Iconibus affabrè depictis, illustrauit; quæ tertia editione excusa est ibidem ex postrema authoris recognitione formâ octauâ anno 1593. Idem fecit tabulam Hispaniæ, antiquis & recentibus in ea locorum nominibus inscriptis; quam se editurum promisit Ortelius. Eiusdem Historia aliquot stirpium per Hispaniam obseruatarum libris duobus expressa est Antuerpiæ in 8. Anno 1576.

Hæc Boissardus: quibus vitam Clariss. Clusii vsque ad annum 1593 compendio descripsit. Quæ verò posteà in scriptis suis mutauerit, quæq; vitæ illi series vsque ad annum obitus eius 1609 fuerit, ex præcedente Oratione intelligere poteris.

EPICEDIA

In obitum Clarissimi viri CAROLI CLVSII.

I.

ERIDANVM, *Rhodanum, Rhenumq́, Istrumq́, Tagumq́*
Viserat; & montes passim syluasq́ pererrans,
Quicquid in Europa herbarum fruticumq́ latebat
Clusiadæ virtus studio collegerat acri;
Ille etiam quicquid tellus vel America, vel quæ
India surgentem ad Solem, vergénsve cadentem
Inuisum Europæ & nostris produxerat oris
(Quæ variis alii scripserunt singula linguis)
Donarat Latio felicis munere pennæ,
Eximiis fulgens per totum laudibus orbem.
At nunc è terris in cælica templa receptus
Aspectu propiore Dei se Clusius explet,
Mirificas nutu qui vires indidit herbis.

II.

MVLTVM *hodie cuiquam si res herbaria debet;*
Debet Matthiole, & docte Lacuna tibi.
Par tribus hoc ipso debetur nomine Belgis
Gloria, non vllo deperitura die;
Clusiadæ, Dodonæo, doctoq́ Lobello,
Certis perpetuum viuere nominibus.
Matthioli, Veneti; Salamantica, scripta Lacunæ
Æternæ ornauit laudis honore, typis.
At Dodonæi, & Clusî, scriptisq́ Lobelli
Plantini summum præla dedere decus.
Cesserunt fatis omnes; Te Parca, Lobelle,
Laudi quâ frueris diu superesse sinat.

BON. VVLCANIVS.

EIVSDEM

EIVSDEM BON. VVLCANII
IN CLARISS. VIRI
EVERARDI VORSTII
Orationem funebrem
IN OBITVM CAROLI CLVSII
EPIGRAMMA.

Κλουσιαδου φίλον ὦ βίον ἐσι καὶ ἤθεα γνῶναι,
Ὃς βοτανῶν τε φυτὰν τ' ἤδεε πάντα χθών·
Τῶ δ' ἀναγνὺς βίβλον, ἣν μάλα σοφὸς οἱ ἀνέθηκεν
Βατταβικῆ Λυκείᾳ δέξι@ ἡνίοχ@·
Ὄλβι@ ὅτ@ ἐφ', βί@ ὦ τῖ@ βεβίωτ@,
Βώρσι@ ὦ τε νέον δῶκε θανόντι βίον.

Idem Latinè.

Clvsiadæ studia & mores qui nosse laboras,
Herba cui nota & planta propè omnis erat;
Perlege quas Batavi Rector Doctorq; Lycei
Illi sacravit Vorstius inferias.
Felicem dices, talis cui vita perfecta est,
Cuiq; viro à tali vita secunda datur.

Τῦ σοφωτάτυ ἀνδρὸς

ΚΑΡΟΛΟΥ ΚΛΟΥΣΙΟΥ
ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ.

Ποικιλα μὲν δεδάηκας ἀλεξιτήρια νούσων
Κλύσιε, παντοίαις ζωθεὶς φαρμακίαις·
Οὔτε σε φυταλιαὶ γυαλθέες, ὅτε σὲ θάμνοι,
Οὐκ ἐλάθον ῥίζαι, καρποφόρον τε χθών.
Ἀφνειῇ τάτε παῖδα τεῇ δημώσαο δέλτῳ
Φῦλά τε καὶ χώρων πᾶσαν ἐπεξελθών.
Οὐ ζυὸ ὃ μοῖραν ἄλυξας ἐῇ πολυίδριϊ τέχνῃ·
Τρέψε ὃ κῆρ ὀλοὴ χεῖρας ἀλεξικάκους.
Οὐ μὲν ὅλ@ κε θάνοις· κρέσσον μέρος αἰθέρι κύρσῃ,
Γῇ ὃ ἐπιεσσύσῃ ζὸν κλέ@ ἀθάνατον.

Doctiſ-

Doctissimi viri

CAROLI CLVSII

Epitaphium.

NOTA *tibi fuerant, Clusi, pellentia morbos*
Pharmaca diuersis consociata modis.
Sed neque radices, nec te latuere salubres
Herbæ, non frutices, fructiferumq; genus;
Omnia quæ quondam vulgaras diuite charta,
Quæ modò per gentes per loca quæq; meat.
At tibi mors nullâ fuit eiusmodi arte cauenda;
Sed medicas vicit tetrica Parca manus.
Haud totus moriere tamen: pars maxima cælo
Viuet, & in terris fama superstes erit.

FEDERICVS IAMOTIVS Medicus.

In reliquias
C. L. VIRI
CAROLI CLVSII,

& μακαρίτυ, post eius obitum editas, *&*
ORATIONEM FVNEBREM
à Cl. Viro
ÆLIO EVERARDO VORSTIO
de eodem habitam.

FLORÆ *sacerdos, candidatus herbarum,*
Quascunque Phœbus spectat, aut alit tellus,
Non nostra tantum, sed remota, sed cuncta,
Quam Pontus ambit, aut Olympus inuoluit,
Ereptus orbi Clusius, tamen totum
Spargit per orbem non minus suos flores.
Illum diserta voce Vorstius nuper,
Florum peritus & peritus herbarum
Vitæ perenni consecrauit & famæ,
Victurus ipse non minus celebrato.
Musæ corollam nectite hoc & hoc dignam.
Non in bicorni colle, qua secat nubes
Parnassus ingens, seq; cum polo iungit,
Quos præferatis Clusius dabit flores.

DANIEL HEINSIVS ex tempore scribebat.

EPITAPHIVM
diuini senis
CAROLI CLVSII,
viri clarissimi, & rei herbariæ principis.

SCAZON.

HOSPES, *sepulchrum quisquis aspicis nostrum,*
Hic assiternum crede ver in hâc vrnâ
Croco rubente, flosculisq; spirare.
Ego ille saxo condor hoc, inexpletâ
Qui mente dudum sciscitabar, in campis
Quæ procreatrix vis inerret, & magnum
Hoc corpus animet: quæ libido pertentet
Terram, serenâ nocte quum leui cœlum
Humore rorat, aut Fauonius lætas
Florum papillas purpurantium sufflat.
Non studia vulgi me, nec asperæ curæ
Temêre: non me mane togula sudatrix
Per inquietas diuitum fores egit:
Sed, dum ferè omnes diligenter hìc errant,
Ego inter herbas fusus, è domo Ditis
Siccis capillis innocentiam prisci
Ruris reduxi. sic mihi dies grati
Fulsêre: sic plus octies decem messes
Et tres peregi: quum nec interim tussis,
Malúsve languor, nec grauedo me putris
Quassauit: oculos vsque dum meos tandem
Dies supremus, visq; fauor fati
Grauiore somno pressit, & semel longam
Dormire noctem iussit, heu nimis longam.
Lex ista vitæ est fixa: quam licet dudum
Fugisse iam viderer, haut tamen fugi.
Feramus, hospes, hæc acerba. debentur
Maiora morti corpora. illa, quam stare
Suâ putamus mole, iam labat terra
Nutátque. Nata quæ fuêre non mirum est
Perire; perit hoc, ecce, quod fuit semper.

Scripsi PETRVS CVNAEVS.

MEMORIÆ

Nobilis ac præstantissimi viri

CAROLI CLVSII.

QVAMQVAM *citatus pennipesq́ festines,*
Hospes, resiste. suadeo. recusantem
Vel ista præsens pompa te retardârit,
Quâ Denecales Feriæ celebrantur.
Cernis cupressos, & choragium luctûs,
Hominesq́ tristes mortualibus sumptis,
Madidisq́ ocellis. cernis in sepulchreto,
Hîc quâ Lyceum personat Batauorum
Ipsas Athenas prouocans Erechthæas,
Manes ciere, lachrymisq́ perfusum,
Pullâq́ veste, crinibusq́ dimissis,
Taxoq́ opertum Vorstium parentare;
Non fulminato cuipiam è bidentali,
Scurræve, (ne nos sic putes ineptire:)
Inuersa fax hæc, hæq́ imagines pictæ,
Et signa lecto quæ feruntur Orcino
Meliora spondent: nempe funus illustre,
Musisq́ amicum, & innocentiæ exemplum.
Quis ille, quaeris, sit cui Sacrum fiat?
Cui ille planctus pectorum & lacertorum?
Ille, ille magnus Clusius, pater Floræ,
Geniusq́ florum, stirpiumq́ nutritor,
Post explicata Exotici Orbis & Nostri
Diuersa ditis dona rara Naturæ,
Isto quiescit conditorio. dixi.
At, ô Viator, paucula heu nimis dixi.
Plura ipse dicet, funerisq́ Laudator.
Addamus illud nos tamen, Virum talem
Fuisse, qualem secla vix ferent vlla.
Nulli secundus in scientiâ herbarum
Placuit Rudolpho, Principiq́ non vni.
Quòd si patritum non haberet hic nomen,
Vulgoq́ passim Clusium salutarent,
Datura [a] *Laurus (namque & arbores nomen*
Dedisse memini, sessilesq́ [b] *lactucas:)*
A flore posses nominare vel Florum.
Vtrumque certè conuenit. Viro laurus

a Vide Plinium lib. 15. cap. vlt. & lib. 17. cap. 1.

b Nempe LACTVCINI, Valeriæ gẽtis cognomen. Vide eundẽ Plin. lib. 19. cap. 4 Apud Diod. Sicul. est Μάρκος Οὐαλέριος Λακτῖνος, lib. 11

Condigna merces, dignus est q̃ florere
Æternùm, & ora per volare doctorum.
Non ille Caudex, aut inutilis Truncus,
Non imminuti Fungus est cerebelli,
Stolo, Frutéxve. at Arbor admodùm Felix,
Bis terq̃ Felix, ingenîq̃ diuini,
Industriæ acris, diligentiæ raræ,
Dum peruagatur rura Pannonum quondam,
Plagasq̃ lustrat tramitesq̃ inaccessos,
Cœcasq̃ valles non veretur intrare:
Britanniasq̃ Hispaniasq̃ percurrens
Incognitorum nos docet genus florum,
Plantasq̃ & herbas prodit antè neglectas.
Hæc cura tantùm Clusio fuit cordi;
Fugiens docere iura pro tribunali,
Quæ iuuenis almæ consecratus Astrææ
Ex Vlpiano didicit & Modestino.
Non ille auarus cuipiam dolos struxit,
(Haud nôrat vllis inuidere thesauris,)
Non fœnore vsus tristium Kalendarum.
Non prepotentum sportulas salutator
Captauit vdus, æstuánsque, pallensq̃:
Et æra centum, congiarium lassi
Anteambulonis, iussit ille plorare;
Ipsosq̃ reges, & greges togatorum.
Non impudicis visus est adhærere,
Submœnianas nec secutus vxores:
Cælebs, sed instar Calitis fuit cælebs.
Reliquas procacis insolentias secli
Perosus, auræ plausuúmque contemptor,
Securus inter floscúlos oberrabat;
Ab inquieti questibus procul vulgi,
Questu volucrum per vireta contentus.
Hinc pax sepulto. scæua nec quiescentem
Strix vlla turbat. nec cadauer allatrant
Canes Iberi, Schoppiúsve vespillo.

Caudex, Truncus, Fungus, Stolo, Frutex, *accipi solent pro homine rustico, inepto aut stupido.*

INNOCENTISSIMÆ ANIMÆ, AC MERENTISSIMIS MANIBVS

PETRVS SCRIVERIVS M. P.

Epitaphium.

Sparge, precor, flores supra mea busta viator;
Debentur flores totaque prata mihi.

Pro postumo Botanicæ supellectilis fœtu CLARISSIMI VIRI D. CAROLI CLVSII ATREBATIS.

SVRGE *Pater Florum, si quis tibi sensus in vrnâ*
Qua te Lugdunum continet, atque fouet
Magne senex CLVSI, *qui maior* APOLLINE *quouis*
Ingenio es, cæptis addito summa tuis;
Nam nisi prima tui pars est exacta laboris,
Quam decorat lauro plebs q; sophúsque suo:
Orbibus ex motis toto nostro orbe Batauus
Materiæ Oceanum suggerit Indipetæ;
Quos ego! ni charum patris caput effera Morta
Fortior omni herbâ contumulasset humo:
Nil torrens terrere ignis, nil tristia Ponti
Flustra, & Hyperboreæ vis violenta niuis:
Plurima lustrato retulissem munera mundo
Indeclinati maxuma pars operis:
Claue etenim nemus hoc Naturæ vt APERTA *recludis,*
Vt moto pateat cardine porta satis.
Te duce subsident mundi miracula montes
Tesquáque, quæ & nullâ sunt adeunda viâ.
Saltibus & sese quæcunque recessibus abdant
Telluris censu diuite delicia;
Concedis nostris etiam reperirier hortis
Pannoniam, atque Indos, Spanica regna simul.
Lugduni locus est superans vel Adonidis, iste
Monstrat opes Pannon, Inde, & Ibere tuas.
Hunc meus Hippocratis Flos, Vesalii q; Medulla
PAVIVS *arctauit dispositâ serie,*
Magnificum cimelium opum, admirabilis arte
Nostrâ; & qui CLVSI *cludere dignus opus.*
Dispeream, Hippocrates! si quisquam dignior alter
Tangere Phœbæo tanta Viret a pede.
Verùm ignosce Senex multo quòd membra labore
Lassa satis, placidum nactáque morte locum
Ad solitos reuocem ingratus, deménsque labores;
Nam mea mens peccat turbida, morte tuâ.
Mens redit! ô requiesce senex, tibi gratia honósque
Debita, perpetuæ surget ab ore tubæ;

Surgere

Surgere te CLVSI *nec opus, nam parte superstes*
Es potiore tui; PAVIVS *euigilat.*
Deciduum sequitur florem submissus eâdem
Stirpe, quod haud certas commonet esse vices.
Cæsaribus charus vernanti flore iuuenta,
Et fructu senii gestiit ipsa Schola.
Abs ipso Senio sumpsit tua gloria vires,
Gloria quæ nullâ est interitura die.
Fatalis lustris eadem labentibus orbi,
Atque operi. Manes viuite Clusiaci.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ.

BIs qVInqVe oCtenos, qVatVorqVe peregerat annos
CLVsIVs Vt MensIs LabItVr, ad fVperos
pertæfVs terras penetraVIt CLVſIVs hortos,
LVX VbI perpetVo Vere trahenda potens.

Augerius T. F. Clutius.

Viro nominatissimo,

CAROLO CLVSIO,

æui nostri Principi Botanico.

VLTIMA *mystacio ex Medico querenda, Beate*
Gloria, defunctorum animâ æternissime CLVSI,
Ni fatum, æternámque piorum carmina vatum*
Tot collaudassent vitam, calóque locassent:
Quîs cum triste Apium, geminam Abrotanúmque, Thymúmque,
Omnigenísque herbæ struices mœroris alumnas,
Florésque, vmbellásque, comas, frondésque, corymbósque,
Et pullas capital fugiens Dea prefica Laurus
Infer lauriuoris plenâ cum adspergine pompis.
Plini vmbra heu! diui maiores, enthea diui
Suada Theophrasti, atque Anazarbea alta Pedacî
Diua Dioscoridis! quos nunc exosa Beati
Pars melior tradux floret cælestibus hortis:
Florâ nate, pater florum, herbarúmque, cui ipsa
Squallentis steriles enixo in luminis auras
Tellus floridulis prægnantem enitier aruis,
Atque aperire oculos, queîs tot mortalibus annos
** Cluserat ingenuos fructus, florúmve profundas*
Auragias: iam te heu! delato ad conscia terræ
Templa, vnde adsurgunt florum prolimina, † gazas
Inuidere suas superis; radicibus ipsâ
Tellure occlusus cæcas protrudere vitas,
Inuitúmque animare lutum, & variare colorum
Tot vultus, speciésque, anthelásque admirandas!
Imò ipse in varios flores mutarier, ipsus
Flos florum, Floræq́, & qui huic operantur Alumni
Flores, indictásque herbas, exotica cælo
Nostro ignota orbi, Batauæ & miracula genti
Ingentique orbi, propriis qui floribus orbis
Iam facit indigeti, totus quem floridus orbis
Terrarúmque Dii fratres, nymphæq́, sorores,
Herbarum florúmque Animam, Geniúmque Iouémque,
Naturáque suum mysten, fratrémque magistrum
Lacteolo indigitem per cælos tramite ducunt.

* Ita Tullius Famam nominat Epist. ad Attic.

* Beati nominis vetiloquium, quòd ante hunc iam natum innumeras suas Tellus opes, herbas, frutices, suffrutices, florésque penitus concluserat, quò & oculorũ etymon spectare, videri potest; ab occulẽdo enim denominati.

† Liceat veniã Petsarum χὰ ἀ γῆς ἀ γάζας ad sensum hũc pro Græcis traduci.

L. M. Q.

Coronidem adposui H. DELMANHORSTIVS
ære τῷ μακρείτῳ CLVSII non Comico, at
Botanico obæratus.

IANVS RVTGERSIVS
Euerardo Vorstio V. C.

Sic tibi concedat medicanti Pergamus arte,
Nec certet dextræ dextera Coa tuæ;
Sic coëant queiscumque sacras admoueris herbas
Vulnera, nec dubiam sentiat æger opem;
Sauáque crudelis cessent contagia morbi,
Et fugiant succis victa venena tuis;
Vt mihi se non antè oculis tam grata legendam
Obtulit æternâ charta notata manu,
Crudeles obitus quæ rapti mœret amici,
Et iacit ad viduos tristia verba rogos,
Qualia sub densâ ramorum concinit vmbrâ
Dum gemit absumptum Daulia mater Ityn,
Qualia cantabat Geticis in rupibus Orpheus
Euridyces questus altera fata suæ.
Hæc quoque venturi discant te vate nepotes,
Exequias æuum posteritatis eat.
Quid renuis frustra? non est tua pagina, VORSTI,
Quæ lacrymas seræ posteritatis habet.

EIVSDEM
De CLVSII obitu.

VIDERAT astrorum motus, causásque notarat
Quæ faciant nasci sidera, quæq; mori.
Emensus stellas, & totum Clusius orbem,
In gemino quantum cardine Phœbus obit,
Iam didici cœlum, quid adhuc nisi terra relicta est?
Hinc quoque, sed maior, fama petetur, ait.
Nec mora, Telluris sacras accingitur herbas,
Et gremio quicquid omniparente fouet.
Jam penetrat Gangen, videt hunc iam Medus Hydaspes,
Et qui septeno gurgite Nile fluis.
Omnia quærebat. quærenti defuit orbis,
Vlterius nec quo progrederetur erat.
Nunc iacet hic. Tellus varias superaddidit herbas,
Et tumulo lacrimis humida serta dedit.
Qui coluit flores, & sacra semina matris,
Credibile est illum sic voluisse tegi.

ALIVD,
In tumulum CLVSII.

QVOD *iacet hoc tumulo si vis nouisse, viator,*
Exuuias Clusî continet iste locus,
Confectas senio, fractas morbísque malísque,
Summáque vix quarum strinxerat ossa cutis.
Sed tamen ingenium, sed mens diuinior huius
Heu malè formati corporis hospes erat.
Non querimur raptum. Quidquid mors inuida dempsit,
Ingenio nobis reddidit ille suo.

ALIVD.

CVM *Clusî corpus tumulo Natura locaret,*
Quem mœrens manibus fecerat ipsa suis,
Ingemuit, tollénsque manus ad sidera, Terræ
Hoc peperi, cœlum cætera, dixit, habet.

ALIVD.

QVI *videt hos flores tumuli de vertice nasci,*
Hæc cineri tellus vltima dona dedit.
O bene, quod tumulo claudatur Clusius isto!
Qui coluit flores, floribus ille iacet.

ALIVD,
ad CAROLI CLVSII Manes.

DIVINI *manes, & tanti nominis vmbra,*
Et Clusî quicquid non tegit vrna mei,
Accipite exiguum mansuri pignus amoris,
Dum liceat nobis condere maius opus.
Accipite, & quamuis pariuum ne spernite munus.
Hæc pietas semper digna fauore fuit.

FINIS.